

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»**

ЯВОРСЬКИЙ ЯРОСЛАВ ТЕОДЕЙОВИЧ

УДК 341.45

**ПРАВОВИЙ СТАТУС ПРОКУРОРА МІЖНАРОДНОГО
КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ**

Спеціальність: 12.00.11 – міжнародне право

АВТОРЕФЕРАТ

**дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук**

Київ – 2018

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Львівському національному університеті імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, доцент
ГУТНИК Віталій Володимирович,
Львівський національний університет
імені Івана Франка,
доцент кафедри міжнародного права

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор
ВАСИЛЕНКО Володимир Андрійович,
Національний університет
«Києво-Могилянська академія»,
професор кафедри міжнародного
та європейського права

кандидат юридичних наук, доцент
ГНАТОВСЬКИЙ Микола Миколайович,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка,
доцент кафедри міжнародного права

Захист відбудеться 27 грудня 2018 року о 12⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.008.04 в Національному університеті «Києво-Могилянська академія» за адресою: 04070 м. Київ, вул. Сковороди, 2.

З дисертацією можна ознайомитись у науковій бібліотеці Національного університету «Києво-Могилянська академія» за адресою: 04070 м. Київ, вул. Сковороди, 2.

Автореферат розісланий «_26_» листопада 2018 р.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

Черненко З. С.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Єдиним постійнодіючим органом міжнародної кримінальної юстиції є Міжнародний кримінальний суд (МКС), створений з метою здійснення юрисдикції щодо осіб, відповідальних за найтяжчі злочини, що викликають стурбованість світової спільноти: геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини та злочин агресії.

Безперечно, боротьба з міжнародними злочинами немислима без ефективної роботи спеціально створеного органу – Офісу (Канцелярії) Прокурора у складі Міжнародного кримінального суду. У відповідності до функціональних повноважень і під безпосереднім керівництвом Прокурора МКС проводиться розслідування, підтримання обвинувачення та доведення вини осіб, які вчинили міжнародні злочини.

У Статуті, Правилах процедури та доказування МКС та інших міжнародно-правових актах термін «Прокурор» вживається у двох значеннях: 1) для позначення посадової особи – керівника Офісу Прокурора МКС; 2) для позначення всіх осіб, які працюють в Офісі Прокурора і до повноважень яких входять повноваження, пов'язані з кримінальним переслідуванням та підтриманням обвинувачення у суді. Відтак, правовий статус Прокурора МКС не обмежується його процесуальними повноваженнями у сфері кримінального переслідування, а й включає його повноваження пов'язані з керівництвом Офісом Прокурора, співробітництво (від власного імені) з державами та міжнародними організаціями, тощо. Враховуючи це, правовий статус Прокурора розглядатимемо з одного боку, як керівника Офісу, з іншого, – у контексті процесуальних повноважень у сфері кримінального переслідування.

Дослідження правового статусу Прокурора МКС актуальне для України. Насамперед з огляду на те, що Прокурором зараз ведеться попереднє дослідження матеріалів, переданих нашою державою щодо вчинених міжнародних злочинів під час мирних протестів на Майдані Незалежності з 21 листопада 2013 до 22 лютого 2014 р., та в окремих районах Донецької та Луганської областей, а також подій, які мали місце в Автономній Республіці Крим з 20 лютого 2014 р.

Проблематика правового статусу Прокурора МКС є достатньо новою. Окремі аспекти цієї проблеми досліджували такі вітчизняні та зарубіжні вчені: М. Ш. Бассіоні (M. Ch. Bassiouni), В. А. Василенко, Р. Волкер (R. Volker), Я. Воутерс (J. Wouters), М. М. Гнатовський, К. Кальво-Голлер (K. Calvo-Goller), О. В. Касинюк, А. Кассезе (A. Cassese), Р. Краєр (R. Cryer), В. Д. Пилипенко, Г. Пікіс (G. Pikis), Д. Робінсон (D. Robinson), Т. Л. Сироїд, К. Фостер (C. Foster), Х. Фрімен (H. Friman), М. Хармон (M. Harmon), У. Шабас (W. Schabas), Л. Рейдамс (L. Reydam), С. Ринжерт (C. Ryngaert). Водночас досі немає комплексних монографічних праць, присвячених темі правового статусу Прокурора МКС.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана на кафедрі міжнародного права Львівського національного університету імені Івана Франка відповідно до плану науково-дослідної програми Львівського національного університету імені Івана Франка

«Міжнародне право ХХІ століття: сучасний стан та перспективи розвитку» (державний реєстраційний номер 0113U00870) на 2013 - 2017 рр.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є аналіз правового статусу Прокурора МКС.

Досягнення зазначеної мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

- з'ясувати місце Офісу Прокурора у системі органів Міжнародного кримінального суду, його структуру та повноваження;
- дослідити повноваження Прокурора Міжнародного кримінального суду з керівництва Офісом Прокурора, порядок його обрання та усунення з посади, а також притягнення до дисциплінарної відповідальності;
- установити повноваження Прокурора Міжнародного кримінального суду щодо порушення розслідування;
- з'ясувати компетенцію Прокурора Міжнародного кримінального суду щодо розслідування кримінальної справи;
- визначити особливості участі Прокурора Міжнародного кримінального суду на стадії попереднього судового провадження;
- проаналізувати повноваження Прокурора Міжнародного кримінального суду на стадії судового розгляду;
- дослідити компетенцію Прокурора Міжнародного кримінального суду на стадії апеляційного провадження;
- визначити особливості участі Прокурора Міжнародного кримінального суду на стадії виконання вироку та ревізійного провадження.

Об'єктом дослідження є міжнародні правовідносини, що виникають у сфері діяльності Прокурора Міжнародного кримінального суду.

Предметом дослідження є правовий статус Прокурора Міжнародного кримінального суду.

Методи дослідження. Визначаються його метою і завданнями. В процесі дослідження використано як загальні, так і спеціальні методи наукового пізнання.

Серед загальних методів наукового пізнання в дисертації використано такі методи: діалектичний, формально-логічний, системно-структурний. Діалектичний метод пізнання дав змогу розглядати правовий статус Прокурора у взаємозв'язку з іншими органами Міжнародного кримінального суду. Формально-логічний метод використовувався для визначення та класифікації стадій провадження справи у Міжнародному кримінальному суді та виявлення за цим критерієм особливостей повноважень Прокурора Міжнародного кримінального суду. Завдяки системно-структурному методу досліджено Офіс Прокурора, як цілісну систему та виділено окремі органи його організаційної структури, дано їм характеристику й проаналізовано взаємозв'язки між ними.

У дисертаційній роботі використано такі спеціальні методи юридичної науки: історико-правовий – для дослідження генезису інституту Прокурора у міжнародних кримінальних судах; формально-догматичний – для тлумачення положень, що містяться у Римському статуті, Правилах процедури і доказування, Регламенті Офісу Прокурора та інших внутрішньоорганізаційних документах Міжнародного кримінального суду, а також у сформованій практиці його діяльності; порівняльно-правовий – для порівняння окремих

особливостей повноваження Прокурора Міжнародного кримінального суду з міжнародними кримінальними трибуналами ad hoc.

Нормативну та емпіричну основу дослідження становлять міжнародно-правові договори, Правила процедури і доказування, Регламент Офісу Прокурора та інші внутрішньоорганізаційні документи Міжнародного кримінального суду, а також практика Міжнародного кримінального суду.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що пропонована дисертація є першим комплексним монографічним дослідженням в Україні правового статусу Прокурора Міжнародного кримінального суду, зокрема:

уперше:

- доведено, що Прокурор Міжнародного кримінального суду здійснює свої повноваження від імені всього світового співтовариства загалом;
- встановлено, що доцільно виділяти дві основні стадії обрання Прокурора Міжнародного кримінального суду: висування кандидатури суді та безпосередньо самі вибори Прокурора;
- доведено, що Прокурор Міжнародного кримінального суду серед стадій кримінального провадження володіє найбільш широкими повноваженнями на стадіях досудового провадження;
- обґрунтовано, що Прокурор Міжнародного кримінального суду наділений привілеями та імунітетами, які є наближеними до привілеїв та імунітетів глав дипломатичних представництв, однак тільки за умови, коли він бере участь у діяльності суду або щодо такої діяльності;

удосконалено:

- положення про те, що Прокурор Міжнародного кримінального суду фігурує не тільки як сторона обвинувачення у кримінальному процесі, а й як орган, що повинен діяти в інтересах правосуддя загалом. Так, зокрема акцентовано увагу на тому, що він має право подання апеляції та ревізії не тільки як сторона обвинувачення, а й від імені засудженого;
- положення про стадії міжнародного кримінального судочинства. Зосереджено увагу на доцільності поділу судових стадій на три групи: 1) досудові стадії (порушення розслідування; розслідування; попереднє судове провадження); 2) судовий розгляд по суті; 3) стадії післясудового провадження (апеляційне провадження; виконання вироку і ревізійне провадження);
- положення про те, що повноваження Прокурора МКС на стадії попереднього судового провадження варто поділяти на такі групи: 1) повноваження Прокурора до початку слухання Палатою попереднього провадження МКС щодо затвердження обвинувачення; 2) повноваження Прокурора під час слухання Палатою попереднього провадження МКС щодо затвердження обвинувачення; 3) повноваження Прокурора після затвердження обвинувачення Палатою попереднього провадження МКС та до початку судового розгляду справи по суті;

набули подальшого розвитку:

- дослідження процесуальних аспектів діяльності Міжнародного кримінального суду;

- аналіз роботи Офісу Прокурора Міжнародного кримінального суду з попереднього розслідування вчинених міжнародних злочинів в Україні у 2013-2017 рр.;

- дослідження проблеми співробітництва між Україною та Офісом Прокурора Міжнародного кримінального суду;

- положення, що незалежно від того, від кого надходить ініціатива щодо порушення розслідування, саме від кінцевого рішення Прокурора про наявність або відсутність достатніх підстав для проведення розслідування залежить подальша доля переданої ситуації чи отриманої інформації. За наявності достатніх підстав порушується розслідування (самостійно Прокурором або за погодженням з Палатою попереднього провадження), за їх відсутності – відмовляється у порушенні розслідування;

- теза про те, що у Міжнародному кримінальному суді Прокурор несе відповідальність за проведення розслідування; доведено, що, крім звичного для національного кримінального процесу збирання доказів, які безпосередньо стосуються кримінального провадження, Прокурор МКС повинен зібрати також докази для прийняття об'єктивного рішення щодо того, чи провадження в МКС відповідатиме вимогам компліментарності, з'ясувати питання, чи наявні «інтереси правосуддя», зокрема питань щодо державної судової системи, чи справді здійснюється кримінальне переслідування, інформації щодо інтересів жертв злочинів тощо;

- положення про те, що Прокурор зобов'язаний з метою встановлення істини по справі збирати в процесі розслідування до подальшого судового розгляду не тільки обвинувальні, а й виправдовувальні докази і розкривати інформацію про них стороні захисту;

- положення про те, що виконання покарання у вигляді позбавлення волі, відбувається в державі, що визначається Міжнародним кримінальним судом з переліку держав, які зголосились та повідомили Суд про свою готовність прийняти осіб, яким винесено вирок. На відміну від національних правопорядків, де нагляд за виконанням вироків здійснює прокуратура, в МКС такі функції покладено на Президію. Прокурор на стадії виконання вироку має окремі та значно обмежені повноваження, які стосуються: 1) зменшення строку покарання; 2) зміни держави виконання вироку. Зокрема, Прокурор вправі тільки направляти подання (англ. *submissions*) та брати участь у слуханні, висловлюючи своє бачення доцільності зменшення строку ув'язнення.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що основні положення, висновки та рекомендації дослідження можуть бути використані у таких сферах:

- науково-дослідній – як основа для подальшого дослідження правового статусу Прокурора Міжнародного кримінального суду;

- науково-освітній – для викладання курсів «Міжнародне публічне право», «Міжнародне кримінальне право», «Міжнародне кримінальне процесуальне право», а також у підготовці відповідних розділів підручників, навчальних посібників і методичних вказівок;

- правотворчій – для розробки міжнародно-правових документів у сфері міжнародної кримінальної юстиції, а також для розробки внутрішньодержавного законодавства України та внесення змін до чинного законодавства;

- інформаційно-аналітичний – для поширення міжнародно-правових знань про правовий статус Прокурора Міжнародного кримінального суду;
- практичний – під час укладення міжнародних угод у сфері міжнародного кримінального права, а також у співпраці Прокурора Міжнародного кримінального суду з державами та міжнародними організаціями.

Апробація результатів дисертації. Дисертацію виконано на кафедрі міжнародного права Львівського національного університету імені Івана Франка й обговорено на засіданнях кафедри. Також про основні теоретичні та практичні положення та висновки дисертаційної роботи доповідалися на Науковій конференції факультету міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка «Міжнародні відносини: політичні, правові, економічні, лінгвокраїнознавчі аспекти» (м. Львів, 8-9 лютого 2011 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Міжнародні та національні механізми захисту прав людини: виклики сьогодення» (м. Донецьк, 8 квітня 2011 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми правотворення в сучасній Україні», (м. Київ, 28 квітня 2011 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Міжнародні відносини в умовах ХХІ ст.: сучасна теорія та практика» (м. Львів, 17-18 листопада 2011 р.).

Публікації. Основні положення і висновки дисертаційної роботи відображено у шести статтях, опублікованих у наукових фахових періодичних виданнях з юридичних наук, з яких одна стаття в іноземному фаховому виданні та три в публікаціях апробаційного характеру.

Структура роботи зумовлена метою дослідження, його предметом і завданнями. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, поділених на десять підрозділів, висновків і списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 195 сторінок, з них 32 сторінки – список використаних джерел, який складається з 261 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** викладено актуальність теми дослідження, стан її наукової розробки, зв'язок роботи з науковими програмами; визначені мета та завдання дослідження, його об'єкт, предмет; охарактеризовано методи, нормативну та емпіричну основу дослідження; сформульовано положення, які містять наукову новизну, практичне значення одержаних результатів, містяться відомості про апробацію та публікацію результатів дисертації, її структуру та обсяг.

Розділ 1 «Загальна характеристика Прокурора Міжнародного кримінального суду» складається з чотирьох підрозділів, які надають загальну характеристику правового статусу Прокурора МКС та Офісу Прокурора МКС.

Підрозділ 1.1 «Поняття Прокурора Міжнародного кримінального суду» присвячений дослідженню підходів до поняття Прокурора МКС, місця Офісу Прокурора серед органів МКС, організаційної структури Офісу Прокурора.

З'ясовано, що поняття «Прокурор» у МКС вживають у двох значеннях: 1) для позначення посадової особи – керівника Офісу Прокурора МКС; 2) для позначення всіх осіб, які працюють в Офісі Прокурора і до повноважень яких

входять повноваження, пов'язані з кримінальним переслідуванням та підтриманням обвинувачення у суді. Наголошено, що правовий статус Прокурора МКС окрім процесуальних повноважень у сфері кримінального переслідування включає повноваження безпосереднього керівництва Офісом Прокурора, співробітництво (від власного імені) з державами та міжнародними організаціями.

Звернено увагу, що на Офіс прокурора покладено три групи завдань: отримання та вивчення будь-якої інформації про злочини, що підпадають під юрисдикцію МКС, проведення розслідування і підтримання обвинувачення у МКС. Акцентовано, що Офіс Прокурора МКС має таку організаційну структуру: Виконавчий комітет, відділи (Відділ юрисдикції, компліментарності та співробітництва, Відділ розслідування та Відділ обвинувачення), секції (обслуговуюча секція та секція правових радників) та Група з гендерних питань та дітей.

У підрозділі 1.2 «Генезис інституту Прокурора у міжнародних кримінальних судах» висвітлено історико-правові питання становлення та розвитку інституту Прокурора у міжнародних кримінальних судах.

Звернено увагу, що у генезисі інституту Прокурора варто виділити такі етапи: 1) становлення ідеї міжнародного кримінального судочинства; 2) створення та діяльність Нюрнберзького та Токійського воєнних трибуналів; 3) створення та діяльність МКТЮ та МКТР; 4) створення та діяльність МКС.

З'ясовано, що на етапі становлення ідеї міжнародного кримінального судочинства інституту Прокурора не було. Обвинувачення за вчинені злочини відбувалось (або повинно було відбуватися) за розсудом держав, які створювали міжнародний судовий орган, утім не інституціоналізуючись в окремо створений орган, наділений для цих цілей характерними функціональними повноваженнями.

Констатовано, що інститут Прокурора у міжнародних кримінальних судах уперше сформовано в Нюрнберзькому трибуналі, у якому обвинувачення велося чотирма Головними прокурорами, що призначалися державами-переможцями.

Акцентовано, що в МКТЮ та МКТР Прокурор отримав свій статус як окремий орган. Також уперше у цих трибуналах встановлено вимоги до кваліфікації Прокурора та визначено гарантії його незалежності. Прокурор МКТЮ та МКТР обирався на чотири роки Радою Безпеки ООН за рекомендацією Генерального секретаря ООН з осіб які відповідали встановленим критеріям відбору та фінансувалися за рахунок коштів ООН.

Звернено увагу, що оскільки МКС має договірну природу, з цим пов'язані особливості обрання Прокурора МКС. Зокрема, Прокурор МКС обирається на дев'ять років шляхом таємного голосування абсолютною більшістю голосів членів Асамблеї держав-учасниць Римського статуту. Статут МКС, як і статuti МКТЮ та МКТР, також передбачає принцип незалежності Прокурора та співробітників Офісу Прокурора.

У підрозділі 1.3 «Гарантії незалежності Прокурора Міжнародного кримінального суду» досліджено порядок обрання Прокурора; особливості усунення з посади, притягнення до дисциплінарної відповідальності та відводу Прокурора; привілеї та імунітети Прокурора.

Наголошено, що варто виділяти дві стадії обрання Прокурора МКС: висування кандидатури Прокурора та безпосередньо самі вибори Прокурора. Висування кандидатур на посаду Прокурора розпочинається з направлення Секретаріатом Асамблеї держав-учасниць по дипломатичних каналах запрошення висунути кандидатуру на посаду Прокурора Міжнародного кримінального суду. Висування кожної з кандидатур повинно супроводжуватися заявою, в якій державі потрібно докладно підтвердити, що кандидат відповідає вимогам, які пред'являються Прокурору. Після надходження заяв про висунення кандидатур Секретаріат Асамблеї держав-учасниць складає в англійському алфавітному порядку список кандидатів. У день, визначений Секретаріатом, відбувається голосування Асамблеєю держав-учасниць.

Зазначено, що в разі невиконання чи неналежного виконання своїх обов'язків Прокурор та його заступник можуть бути усунені з посади. Статут МКС передбачає дві підстави для усунення з посади: 1) вчинення серйозного проступку чи значного порушення своїх обов'язків за Статутом відповідно до Правил процедури та доказування; 2) така особа нездатна виконувати функції, покладені на неї в силу вимог Статуту МКС. Рішення щодо усунення з посади Прокурора МКС приймається таємним голосуванням абсолютною більшістю голосів держав-учасниць Асамблеї.

Акцентовано, що коли Прокурор чи його заступник вчинили менш серйозний проступок, ніж це передбачено для усунення його з посади, до них застосовують дисциплінарні заходи: 1) догану; 2) грошовий штраф у розмірі, який не може перевищувати виплачуваного такій особі піврічного окладу.

Звернено увагу, що Прокурор та його заступник не можуть брати участь у справі, щодо якої їх неупередженість могла би бути розумно поставлена під сумнів з будь-яких підстав. Питання про відвід Прокурора або його заступника вирішується більшістю голосів суддів Апеляційної палати МКС.

Констатовано, що для забезпечення незалежності Прокурора та належного його виконання завдань для Прокурора, його заступників та співробітників Офісу передбачено відповідні гарантії їх діяльності, зокрема привілеї та імунітети. Наголошено, що за своїм обсягом привілеї та імунітети Прокурора МКС максимально наближені до імунітетів глав дипломатичних представництв, однак тільки за умови, коли він бере участь у діяльності суду або щодо такої діяльності.

У підрозділі 1.4 «Повноваження Прокурора» досліджено повноваження з керівництва Офісом Прокурора МКС, співробітництво (від власного імені) з державами та міжнародними організаціями, а також окреслено основні процесуальні повноваження у сфері кримінального провадження у МКС.

Звернено увагу, що Прокурор володіє всіма повноваженнями щодо керівництва та управління Офісом Прокурора, включаючи персонал, приміщення та інші ресурси, які є в його розпорядженні. Прокурор самостійно призначає до Офісу кваліфікований персонал, у тім числі слідчих, забезпечуючи високий рівень працездатності, компетентності та добросовісності. Співробітники Офісу несуть відповідальність перед Прокурором за належне виконання своїх обов'язків.

Акцентовано, що Прокурор МКС володіє повноваженнями у сфері міжнародного співробітництва як з державами-учасницями, так і з державами, які не є учасницями Статуту МКС. Для встановлення конкретної форми співробітництва з державою-учасницею Прокурор МКС звертається з проханням про співробітництво. Такі прохання відправляють через дипломатичні канали або будь-яким іншим способом. Прокурор може просити у держави, яка не є учасницею Статуту МКС, надати допомогу відповідно до розділу 9 Статуту на основі спеціальної домовленості, угоди з такою державою або на іншій відповідній основі.

Розділ 2 «Повноваження Прокурора МКС на досудових (pre-trial) стадіях провадження» складається з трьох підрозділів і містить характеристику: повноважень Прокурора МКС щодо ініціювання розслідування; повноважень Прокурора МКС щодо розслідування; повноважень Прокурора МКС на стадії попереднього судового провадження.

У підрозділі 2.1 «Повноваження Прокурора МКС щодо ініціювання розслідування» звернено увагу, що незалежно від того, від кого виходить ініціатива щодо порушення розслідування, саме від рішення Прокурора про наявність або відсутність достатніх підстав для проведення розслідування залежить подальша доля переданої ситуації чи отриманої інформації. За наявності достатніх підстав – порушується розслідування (самостійно або за погодженням з Палатою попереднього провадження), за їх відсутності – відмовляється у порушенні розслідування. Зазначено, що механізм порушення розслідування є дещо відмінний щодо ситуацій, які передаються державою-учасницею та Радбезом ООН, з одного боку, та ініціювання розслідування *proprio motu*, – з іншого. Якщо ситуація передається державою-учасницею та Радбезом ООН, – Прокурор самостійно приймає рішення про порушення розслідування чи про відмову у порушенні розслідування. У разі ініціювання розслідування *proprio motu* – порушення розслідування потребує його погодження (санкціонування) Палатою попереднього провадження. Такий ускладнений порядок у випадку ініціювання Прокурором розслідування *proprio motu* є проявом судового контролю над застосуванням Прокурором своїх повноважень та має за мету запобігти перевищенням Прокурором своїх повноважень, деполітизації процедури та інших чинників.

У підрозділі 2.2 «Повноваження Прокурора Міжнародного кримінального суду щодо розслідування» акцентовано, що в МКС виключно Прокурор несе відповідальність за проведення розслідування. Зроблено висновок, що окрім звичного для національного кримінального процесу збирання доказів, які прямо стосуються кримінального провадження, Прокурор МКС повинен зібрати також докази для прийняти рішення щодо того, чи провадження в МКС відповідатиме вимогам компліментарності, з'ясувати питання, чи наявні «інтереси правосуддя», зокрема питань щодо державної судової системи, в т.ч. чи справді здійснюється кримінальне переслідування, інформації щодо інтересів жертв злочинів тощо. Зазначено, що повноваження Прокурора щодо проведення розслідування слід класифікувати на три групи. Першу групу становлять повноваження у сфері збору та вивчення доказів, в тім числі збір доказів шляхом допиту осіб; другу – повноваження у сфері міжнародного співробітництва; третю – повноваження у сфері нерозкриття доказів, забезпечення конфіденційності інформації та захисту особи.

Звернено увагу, що за результатами проведення розслідування Прокурор вирішує, чи є достатні підстави для кримінального переслідування. Якщо такі підстави наявні, – він складає обвинувальний акт. Прокурор має виключне повноваження шляхом складання та подання обвинувального акту ініціювати судовий процес. Альтернативних механізмів ініціювання судового процесу Римський статут не передбачає.

У підрозділі 2.3 «Повноваження Прокурора МКС на стадії попереднього судового провадження» акцентовано увагу, що на кожному етапі стадії попереднього судового провадження Прокурор має свої особливі повноваження. Так, до початку слухання Палатою попереднього провадження (ППП) МКС щодо затвердження обвинувачення Прокурор має повноваження у сфері взяття під варту чи звільнення з під варті; розкриття доказів; продовження проведення розслідування, зміни або зняття обвинувачення; ініціювання проведення слухання ППП щодо затвердження обвинувачення за відсутності особи, щодо якої здійснюється кримінальне переслідування. Звернено увагу, що під час проведення слухання ППП щодо затвердження обвинувачення Прокурор підтримує кожен пункт обвинувачення доказами; якщо обвинувачення не були затвердженні ППП, – він вправі за наявності нових доказів знову звернутися до ППП з проханням про затвердження обвинувачення. Після затвердження обвинувачення ППП та до початку судового розгляду справи по суті Прокурор вправі з дозволу ППП змінити обвинувачення або зняти їх.

Розділ 3 «Повноваження Прокурора МКС на судовій (trial) та післясудових (post-trial) стадіях провадження» складається з трьох підрозділів і містить характеристику: повноважень Прокурора МКС на стадії судового розгляду справи; повноважень Прокурора МКС на стадії апеляційного провадження; повноважень Прокурора МКС на стадії виконання вироку та ревізійного провадження.

У підрозділі 3.1 «Повноваження Прокурора Міжнародного кримінального суду на стадії судового розгляду справи» зроблено висновок, що Прокурор МКС підтримує обвинувачення в МКС від імені усього світового співтовариства. Серед органів Офісу Прокурора МКС, відповідальність за підтримання обвинувачення під час судового розгляду справи несе Відділ обвинувачення. На ньому лежить тягар доказування вини обвинуваченого. Він повинен довести у суді, надавши необхідні докази, що обвинувачений є винуватий у вчиненні злочинів і це не підлягає сумніву на розумних підставах.

У підрозділі 3.2 «Особливості повноважень Прокурора МКС на стадії апеляційного провадження» зазначено, що повноваження Прокурора МКС на стадії апеляційного провадження зводяться до того, що він на власний розсуд визначає, чи подавати апеляцію, якщо так, – то з яких підстав її подавати; за наявності апеляції сторони захисту, – у поданні заперечення на таку апеляцію. У будь-який час до винесення рішення Апеляційною палатою, Прокурор, який подав апеляцію, вправі відкликати таку апеляцію. Звернено увагу, що Прокурор має право подання апеляції не тільки від сторони обвинувачення, а й від імені засудженого. Власне у цьому разі він фігурує не тільки як сторона у процесі, а як орган, що повинен діяти в інтересах правосуддя загалом.

*У підрозділі 3.3 «Участь Прокурора на стадії виконання вироку та ревізійного провадження» зроблено висновок, що Прокурор на стадії виконання вироку має окремі повноваження, які стосуються зменшення строку покарання та 2) зміни держави виконання вироку. Зокрема, Прокурор вправі тільки направляти подання (англ. *submissions*) та брати участь у слуханні, висловлюючи своє бачення доцільності зменшення строку ув'язнення. Акцентується, що слухання про зміну держави виконання вироку може бути ініційоване Прокурором, а також засудженим або Президією, яка діє з власної ініціативи. Клопотання Прокурором повинно бути подано у письмовому вигляді та містити причини, які стали підставою для звернення для зміни держави виконання вироку. Під час розгляду питання про зміну держави виконання вироку, Президія вправі, розглянути письмові або усні подання Прокурора.*

Наголошено, що Прокурор вправі клопотати про ревізійний перегляд рішення про винесення обвинувального вироку або покарання за вироком виключно від імені засудженої особи. Оскільки Прокурор діє «від імені особи», він може вимагати лише ревізії, яка є більш сприятливою для засудженого, а не на шкоду йому. Таке повноваження Прокурора пов'язано з тим, що Прокурор під час провадження справи в МКС має повноваження не тільки як сторона обвинувачення, а й як орган, що діє в інтересах правосуддя.

ВИСНОВКИ

На підставі вирішення наукового завдання зроблено висновки, які містять основні результати проведеного дослідження.

1. Римський статут, Правила процедури доказування, Регламент та низка інших документів МКС під «прокурором» розуміють, з одного боку, посадову особу – Прокурора МКС, який очолює Офіс Прокурора МКС та є відповідальним за керівництво Офісом, обирається та усувається з посади в межах особливої процедури, володіє привілеями та імунітетами, наближеними за своїм обсягом до привілеїв та імунітетів дипломатичних агентів. З іншого боку, під «прокурором» розуміють весь апарат – Офіс (канцелярію) прокурора, на який покладається три групи завдань: отримання та вивчення будь-якої інформації про злочини, що підпадають під юрисдикцію МКС, проведення розслідування і підтримання обвинувачення в МКС.

Офіс Прокурора МКС на чолі з Прокурором МКС є органом МКС. А МКС своєю чергою є міжнародною організацією. Офіс Прокурора має таку організаційну структуру: Виконавчий комітет, відділи, секції та Група з гендерних питань та дітей. Керівництво Офісом Прокурора здійснює Прокурор МКС, який може мати одного чи декількох заступників.

Виконавчий комітет Офісу Прокурора є відповідальним за розробку та прийняття стратегії, політики і бюджету Офісу, забезпечення стратегічного керівництва і координацію діяльності Офісу. До складу Виконавчого комітету входить Прокурор та голови відділів МКС.

Офіс Прокурора складається з трьох відділів: Відділу юрисдикції, компліментарності та співробітництва, Відділу розслідування та Відділу обвинувачення, кожному з яких присвячене окреме правило Регламенту Офісу

Прокурора МКС. Робота кожного з відділів спрямована на виконання одного з завдань, передбаченого для Офісу Прокурора.

До структури Офісу Прокурора належать дві секції: Обслуговуюча Секція та Секція правових радників. Окремим органом Офісу Прокурора є Група з гендерних питань та дітей, яка здійснює свої повноваження під час розслідування та судового розгляду справ в МКС, зокрема, надає допомогу особам, які є потерпілими від гендерного насильства та насильства щодо дітей.

Робота Офісу Прокурора виконується, враховуючи стратегічні напрямки його діяльності, які містяться у Прокурорській стратегії та які, де-факто, є принципами роботи Офісу Прокурора.

2. У генезисі системи міжнародного кримінального судочинства загалом та інституту Прокурора зокрема варто виділити такі етапи: 1) становлення ідеї міжнародного кримінального судочинства; 2) створення та діяльність Нюрнберзького та Токійського воєнних трибуналів; 3) створення та діяльність МКТЮ та МКТР; 4) створення та діяльність МКС.

Сучасний етап, пов'язаний зі створенням та діяльністю МКС, характеризується тим, що МКС, на відміну від МКТЮ та МКТР, має договірну природу (створений та функціонує на основі багатостороннього договору – Римського статуту МКС), з чим пов'язані особливості обрання Прокурора МКС. Зокрема, Прокурор МКС обирається на дев'ять років шляхом таємного голосування абсолютною більшістю голосів членів Асамблеї держав-учасниць Римського статуту МКС з осіб, які володіють високими моральними якостями, високою кваліфікацією, мають значний практичний досвід у сфері кримінального провадження, а також досконало знають хоча б одну з робочих мов Суду і можуть вільно розмовляти нею. Статут МКС передбачає принцип незалежності Прокурора та співробітників Офісу Прокурора.

3. Гарантії незалежності Прокурора МКС варто розділити на такі групи: 1) особливий порядок його обрання; 2) особливості усунення з посади, притягнення до дисциплінарної відповідальності та відводу Прокурора; 3) привілеї та імунітети Прокурора.

Процедура обрання Прокурора та вимоги, яким повинен відповідати кандидат у Прокурори, передбачені ст. 42 Статуту Міжнародного кримінального суду та Порядком висування і виборів суддів, Прокурора і заступників Прокурора МКС. Їхній аналіз дає змогу виділити дві основні стадії обрання Прокурора Міжнародного кримінального суду: висування кандидатури Прокурора та безпосередньо самі вибори Прокурора.

У разі невиконання чи неналежного виконання своїх обов'язків Прокурор та його заступник можуть бути усунені з посади. Підставами для усунення з посади Прокурора та його заступника є: 1) вчинення серйозного проступку чи серйозного порушення своїх обов'язків за Статутом та відповідно до Правил процедури та доказування; або 2) така особа не здатна виконувати функції покладені на неї в силу вимог Статуту МКС. Процедура усунення з посади Прокурора та його заступника складається з таких стадій: 1) ініціювання процедури усунення з посади; 2) повідомлення Прокурора чи його заступника про надходження скарги та розгляду питання про усунення з посади; 3) тимчасове усунення з посади; 4) прийняття рішення за результатами розгляду.

Повноваження Прокурора та його заступника можуть бути припинені окрім випадків усунення їх з посади у разі відставки чи смерті.

У тому разі, якщо Прокурор чи його заступник учинили менш серйозний проступок, і який не є прямою підставою для усунення їх з посади, – до них застосовуються дисциплінарні заходи. До дисциплінарних заходів належать догана або грошовий штраф у розмірі, який не може перевищувати виплачуваного такій особі піврічного окладу.

Інститут відводу Прокурора та його заступника являє собою механізм забезпечення їх неупередженості при виконанні службових обов'язків. Прокурор та його заступник не можуть брати участь у справі, щодо якої їх неупередженість могла би бути розумно поставлена під сумнів на будь-якій підставі.

Для забезпечення незалежності Прокурора та належного його виконання завдань для Прокурора, його заступників та співробітників Офісу передбачено відповідні привілеї та імунітети. На підставі аналізу Угоди про привілеї та імунітети Міжнародного кримінального суду за обсягом таких привілеїв та імунітетів виділено дві їхні групи. Перша надається Прокурору, його заступнику та і в окремих випадках членам їхніх сімей; друга – співробітникам Офісу.

4. Прокурор володіє всіма повноваженнями щодо керівництва та управління Офісом Прокурора, включаючи персонал, приміщення та інші ресурси, які є в його розпорядженні: призначає до Офісу Прокурора кваліфікований персонал; надає дозволи у сфері можливих обмежень для співробітників Офісу Прокурора, що пов'язані з виконанням їх професійних обов'язків; застосовує дисциплінарні стягнення до співробітників Офісу Прокурора; щодо усунення з посади та притягнення до дисциплінарної відповідальності його заступника; має інші повноваження у сфері трудових відносин Офісу Прокурора; у сфері припинення поширення імунітетів та привілеїв на заступника прокурора та співробітників Офісу Прокурора (здійснює відмову під таких привілеїв та імунітетів); у сфері міжнародного співробітництва як з державами-учасницями, так і державами, які не є учасницями Статуту МКС; за збереження і забезпечення недоторканності інформації і речових доказів, отриманих під час розслідування, які проводяться ним чи його Офісом.

5. Прокурор має широкі повноваження під час кожної стадії провадження справи у МКС. Однак найбільш широкими повноваженнями Прокурор володіє на стадіях досудового провадження.

На підставі аналізу повноважень Прокурора МКС на стадії порушення розслідування можна стверджувати, що незалежно від того, від кого виходить ініціатива щодо порушення розслідування, саме від кінцевого рішення Прокурора про наявність або відсутність достатніх підстав для проведення розслідування залежить подальша доля переданої ситуації чи отриманої інформації. За наявності достатніх підстав – порушується розслідування (самостійно Прокурором або за погодженням з Палатою попереднього провадження), за їх відсутності – відмовляється у порушенні розслідування.

Інформація про ймовірно вчинені злочини, які підпадають під юрисдикцію МКС, може передаватися Прокурору для порушення

розслідування державою-учасницею, Радою Безпеки, або ж отримуватися Прокурором з інших джерел (ініціювання розслідування *proprio motu*).

Водночас, механізм порушення розслідування є дещо відмінний щодо ситуацій, які передаються державою-учасницею та Радбезом ООН, з одного боку, та ініціювання розслідування *proprio motu* (у випадку отримання Прокурором інформації про вчинені злочини з інших джерел), – з іншого. У першому випадку Прокурор самостійно приймає рішення про порушення розслідування чи про відмову у порушенні розслідування. У другому – порушення розслідування потребує його погодження (санкціонування) Палатою попереднього провадження. Власне такий ускладнений порядок щодо прийняття рішення про порушення розслідування у разі його ініціювання Прокурором *proprio motu* є проявом судового контролю над застосуванням Прокурором своїх повноважень та має за мету запобігти перевищенням Прокурором своїх повноважень.

6. У МКС виключно Прокурор несе відповідальність за проведення розслідування. Крім звичного для національного кримінального процесу збирання доказів, які прямо стосуються кримінального провадження, Прокурор МКС повинен зібрати також докази для прийняття рішення щодо того, чи провадження в МКС буде відповідати вимогам компліментарності, з'ясувати питання, чи наявні «інтереси правосуддя», зокрема питань щодо державної судової системи, чи там справді здійснюється кримінальне переслідування, в тім числі інформації щодо інтересів жертв злочинів тощо.

Аналіз передбачених у статуті МКС повноважень Прокурора щодо проведення розслідування дає змогу класифікувати їх на три групи. Першу групу становлять повноваження у сфері збору та вивчення доказів, у тім числі збір доказів шляхом допиту осіб; другу – повноваження у сфері міжнародного співробітництва; третю – повноваження у сфері нерозкриття доказів, забезпечення конфіденційності інформації та захисту особи. Разом з тим, для реалізації окремих зі своїх повноважень у сфері розслідування Прокурору потрібно отримати погодження від Палати попереднього провадження. На підставі досліджень Статуту, ППД та практики діяльності МКС можна стверджувати про наявні проблеми з забезпеченням захисту осіб, які поставлені у небезпеку у зв'язку з діяльністю Суду та які не належать до категорії свідків та потерпілих. Варто би було у ППД передбачити відповідні заходи захисту щодо всіх осіб, які поставлені у небезпеку у зв'язку з розслідуванням, а не обмежуватися виключно свідками та потерпілими.

За результатами проведення розслідування Прокурор вирішує, чи є достатні підстави для кримінального переслідування. Якщо такі підстави наявні, – він складає обвинувальний акт. Прокурор має виключне повноваження шляхом складання та подання обвинувального акту (*indictment*) ініціювати судовий процес (*trial*). Альтернативних механізмів ініціювання судового процесу Римський статут не передбачає.

7. На стадії попереднього судового провадження Прокурор володіє значно вужчим обсягом повноважень, ніж на попередніх стадіях (порушення розслідування та розслідування). Разом з тим, на кожному етапі стадії попереднього судового провадження він має свої особливі повноваження. Так, до початку слухання ППП щодо затвердження обвинувачення Прокурор має повноваження у сфері взяття під варту чи звільнення з під варту; розкриття

доказів; продовження проведення розслідування, зміни або зняття обвинувачення; ініціювання проведення слухання ППП, щодо затвердження обвинувачення, за відсутності особи, щодо якої здійснюється кримінальне переслідування. Під час проведення слухання ППП щодо затвердження обвинувачення Прокурор підтримує кожен пункт обвинувачення доказами; якщо обвинувачення не були затверджені ППП, – він вправі за наявності нових доказів знову звернутися до ППП із проханням про затвердження обвинувачення. Після затвердження обвинувачення ППП та до початку судового розгляду справи по суті Прокурор вправі з дозволу ППП змінити обвинувачення або зняти їх.

Серед досліджуваних повноважень Прокурора окремі з них отримали розширене тлумачення у практиці МКС. Так, Прокурор вправі самостійно вирішувати межі розкриття доказів для сторони захисту. Зокрема він визначає, які докази надати під час слухання щодо затвердження обвинувачення (попередньо розкривши їх для сторони захисту), а які лише на стадії судового розгляду справи по суті (і залишити їх нерозкритими для сторони захисту до провадження розгляду справи по суті). Також Прокурор вправі у разі незатвердження обвинувачень ППП за наявності нових доказів знову звернутися до ППП з проханням про затвердження обвинувачень. Отже, для Прокурора не визначено жодних часових обмежень щодо збору нових доказів та кількості можливих звернень до ППП щодо одних і тих же обвинувачень. Прокурор вправі протягом усієї стадії попереднього судового розгляду змінити обвинувачення. Втім ініціатива щодо зміни обвинувачення може виходити виключно від Прокурора. З ініціативи сторони захисту чи з власної ініціативи ППП не може змінити обвинувачення.

8. Головна функція Прокурора на стадії судового розгляду полягає у підтриманні обвинувачення. Причому Прокурор МКС підтримує обвинувачення у Міжнародному кримінальному суді від імені всього світового співтовариства. Серед органів Офісу Прокурора МКС відповідальність за підтримання обвинувачення під час судового розгляду справи несе Відділ обвинувачення. На ньому лежить тягар доказування вини обвинуваченого. Він повинен довести у суді, надавши необхідні докази, що обвинувачений є винуватий у вчиненні злочинів, і це не підлягає сумніву на розумних підставах.

Римський статут, як і Правила процедури та доказування МКС, не передбачає можливості на стадії судового розгляду висунення нових обвинувачень або зміни уже висунених обвинувачень. Тому після початку судового розгляду справи висунення нових обвинувачень є неможливим. Якщо ж Прокурор має намір висунути додаткові обвинувачення, то має бути проведене слухання щодо затвердження нових обвинувачень Палатою попереднього провадження.

Прокурор вправі укласти з обвинуваченим угоду про визнання вини. Однак варто наголосити, що повноваження Прокурора щодо умов такої угоди є доволі обмежені, оскільки безпосередньо сам вирок виносить Судова палата. Тим не менше, він може в угоді запропонувати зменшення або зміну обвинувачень чи частини обвинувачень; дати обіцянку просити у Судовій палаті нижчу міру покарання; зобов'язатися не подавати апеляцію на вирок

Судової палати; у разі відбуття 2/3 строку покарання, підтримувати у Судовій палаті перегляд вироку щодо зменшення міри покарання.

9. На підставі аналізу повноважень Прокурора на стадії апеляційного розгляду справи в МКС можна дійти висновку, що повноваження Прокурора МКС зводяться до того, що він на власний розсуд визначає, чи подавати апеляцію, якщо так, – то з яких підстав її подавати; за наявності апеляції сторони захисту, – у поданні заперечення на таку апеляцію. У будь-який час до винесення рішення Апеляційною палатою Прокурор, який подав апеляцію, вправі відкликати дану апеляцію.

Перегляду в апеляційному порядку підлягають як проміжні рішення (англ. *Interlocutory Appeals*), так і кінцеві; повноваження Прокурора мають свої особливості, залежно від того, яке з рішень ним оскаржується.

До кінцевих рішень належать ті, які виносяться за результатами судового розгляду справи по суті: рішення про визнання особи винною, рішення про виправдання та вирок (рішення про призначення покарання).

Прокурор має право подання апеляції не тільки від сторони обвинувачення, а й від імені засудженого. Власне у цьому разі він фігурує не тільки як сторона у процесі, а як орган, що повинен діяти в інтересах правосуддя загалом.

Загальними підставами для подання Прокурором апеляції щодо рішення про визнання особи винною та рішення про виправдання визначені, є процесуальна помилка, помилка у факті або помилка у праві. Прокурор вправі подати апеляцію від імені засудженого «за будь-якої підстави, яка впливає на справедливість судового розгляду або рішення чи довіри до такого розгляду або рішення». Підставою для подання Прокурором апеляції щодо вироку є неадекватність (невідповідність) винесеного вироку вчиненому злочину.

Оскарження проміжних рішень мають винятковий характер, пов'язаний з необхідністю уникнення невинуватених затримок у провадженні справи. При чому на відміну від кінцевих рішень, які виносяться виключно Судовою палатою, проміжні рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку, можуть виноситися як Судовою палатою, так і Палатою попереднього провадження.

10. Обсяг повноважень Прокурора на стадії вироку та ревізійного провадження є меншим, ніж на попередніх стадіях, особливо досудових.

Виконання покарання у вигляді позбавлення волі відбувається у державі, що визначається Судом з переліку держав, які повідомили Суд про свою готовність прийняти осіб, яким винесено вирок. Утім, на відміну від національних правопорядків, де нагляд за виконанням вироків здійснює прокуратура, в МКС такі функції покладені на Президію.

Прокурор на стадії виконання вироку має окремі повноваження, які стосуються зменшення строку покарання та зміни держави виконання вироку. Зокрема, Прокурор вправі тільки направляти подання (англ. *submissions*) та брати участь у слуханні, висловлюючи своє бачення доцільності зменшення строку ув'язнення. Тобто повноваження Прокурора з цього питання є доволі незначними. Зокрема, він навіть не має права звертатися з проханням про зменшення строку позбавлення волі. На підставі практики МКС у справах Ж. Катанги та Т. Лубанги (два подання) можна дійти висновку, що до позиції

Прокурора щодо доцільності/недоцільності зменшення строку ув'язнення МКС у всіх трьох випадках дослухався.

Що стосується слухання про зміну держави виконання вироку, то воно може бути ініційоване Прокурором, а також засудженим Президією, яка діє з власної ініціативи. Клопотання повинно бути подано у письмовому вигляді та містити причини, які стали підставою для звернення для зміни держави виконання вироку. Під час розгляду питання про зміну держави виконання вироку Президія вправі розглянути письмові або усні подання Прокурора. А після прийняття рішення Президія повідомляє про своє рішення Прокурора, засудженого, Секретаря МКС, а також державу, виконання вироку.

Прокурор вправі клопотати від імені засудженої особи перед Апеляційною палатою про перегляд рішення про винесення обвинувального вироку або покарання за вироком. Оскільки Прокурор діє «від імені особи», він може вимагати лише ревізії, яка є більш сприятливою для засудженого, а не на шкоду йому. Таке повноваження Прокурора пов'язано з тим, що Прокурор під час провадження справи у МКС має повноваження не тільки як сторона обвинувачення, а й як орган, що діє в інтересах правосуддя.

Якщо клопотання про ревізійний перегляд надходить не від Прокурора, а від інших осіб (засудженого, або після її смерті, чоловіка чи дружиною і т.д.), Прокурор вправі надіслати відповідь, у якій викладено факти, на підставі яких заперечується або спростовується наявність тих фактів, які слугували підставою для наведеного клопотання про ревізійний перегляд.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Яворський Я. Повноваження Прокурора Міжнародного кримінального суду щодо ініціювання розслідування. *Європейські перспективи*. 2013. № 1. С. 166 – 171.
2. Яворский Я. Полномочия Прокурора Международного уголовного суда по расследованию преступного деяния. *Vilniaus Universitetas mokslo darbai «Teisė»*. 2014. №. 92. С. 184 – 189 (м. Вільнюс, Литовська Республіка).
3. Яворський Я. Т. Особливості повноважень прокурора міжнародного кримінального суду на стадії попереднього судового провадження. *Наше право*. 2014. № 8. С. 189 – 194.
4. Яворський Я. Т. Повноваження Прокурора Міжнародного кримінального суду на стадії судового розгляду справи. *Наше право*. 2015. № 5. С. 180 – 186.
5. Яворський Я. Т. Участь Прокурора в апеляційному розгляді справи у Міжнародному кримінальному суді. *Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини*. 2016. Вип. 39. С. 157–162.
6. Яворський Я. Т. Генезис інституту прокурора у міжнародних кримінальних судах. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Право». 2017. № 2. URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2017/n2/17yytmks.pdf>
7. Яворський Я. Офіс Прокурора Міжнародного кримінального суду: загальна характеристика. *Міжнародні та національні механізми захисту прав людини: виклики сьогодення*: Матеріали міжнародної науково-практичної

конференції (м. Донецьк, 8 квітня 2011 р.). Донецьк: Сучасний друк, 2011. С. 297 – 298.

8. Яворський Я. Т. Процедура обрання Прокурора у Міжнародному кримінальному суді. *Актуальні проблеми правотворення в сучасній Україні: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 квітня 2011 року*. Київ: Вид-во Європейського університету. С. 235 – 236.

9. Яворський Я. Організаційна структура Офісу Прокурора Міжнародного кримінального суду. *Міжнародні відносини в умовах XXI ст.: сучасна теорія та практика: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 17–18 листопада 2011)*. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. С. 258–260.

АНОТАЦІЯ

Яворський Я. Т. Правовий статус Прокурора Міжнародного кримінального суду. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.11 «Міжнародне право». – Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 2018.

Дисертацію присвячено дослідженню правового статусу Прокурора Міжнародного кримінального суду в доктрині та практиці Міжнародного кримінального суду, зокрема, проаналізовано організаційну структуру Офісу Прокурора, визначено його місце серед основних органів Міжнародного кримінального суду, генезис інституту Прокурора у міжнародних кримінальних судах, гарантії його незалежності, а також проаналізовано повноваження Прокурора на кожній стадії провадження справи у Міжнародному кримінальному суді.

У дослідженні особливу увагу приділено процесуальному статусу Прокурора Міжнародного кримінального суду, зокрема окремо розглянуто повноваження Прокурора на стадії порушення розслідування, розслідування кримінальної справи, попереднього кримінального провадження, судового розгляду, апеляційного провадження, виконання вироку та ревізійного провадження.

Ключові слова: Прокурор, сторона обвинувачення, Міжнародний кримінальний суд, Офіс Прокурора, Римський статут Міжнародного кримінального суду.

АННОТАЦИЯ

Яворский Я. Т. Правовой статус Прокурора Международного уголовного суда. – Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.11 «Международное право». – Львовский национальный университет имени Ивана Франко, Львов, 2018.

Диссертация посвящена исследованию правового статуса Прокурора Международного уголовного суда в доктрине и практике Международного уголовного суда, в частности, проанализированы: организационная структура Офиса Прокурора, определено его место среди основных органов

Международного уголовного суда, генезис института Прокурора в международных уголовных судах, гарантии его независимости, а также анализируются полномочия Прокурора на каждой стадии производства дела в Международном уголовном суде.

В исследовании особое внимание уделено процессуальному статусе Прокурора Международного уголовного суда, в частности отдельно рассмотрены полномочия Прокурора на стадии возбуждения расследования, расследования уголовного дела, предварительного уголовного производства, судебного разбирательства, апелляционного производства, исполнения приговора и ревизионного производства.

Ключевые слова: Прокурор, сторона обвинения, Международный уголовный суд, Офис Прокурора, Римский статут Международного уголовного суда.

SUMMARY

Yavorskyi Y.T. The legal status of the Prosecutor of the International Criminal Court. – The qualifying scientific work on the manuscript copyright.

The thesis for obtaining the degree of Candidate of Legal Sciences in specialty 12.00.11 «International Law». – Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, 2018.

The dissertation is devoted to the study of the legal status of the Prosecutor of the International Criminal Court in the doctrine and practice of the International Criminal Court, in particular, analyzes the organizational structure of the Office of the Prosecutor, determines its place among the main bodies of the International Criminal Court, the genesis of the institute of the prosecutor in international criminal courts, guarantees of his independence, and also analyzes the powers of the prosecutor at each stage of the proceedings in the International Criminal Court.

It is defined that the Rome Statute, the Rules of Procedure and Evidence, the Regulation and other documents of the International Criminal Court under the «prosecutor» understand, on the one hand, an official – the Prosecutor of the International Criminal Court, who heads the Office of the Prosecutor and is responsible for the management of the Office, is elected and is removed from office within the framework of a special procedure, possesses privileges and immunities, approximated by their volume to the privileges and immunities of diplomatic agents. On the other hand, the «prosecutor» understands the entire apparatus – the Office of the Prosecutor, which is assigned three groups of tasks: the receipt and study of any information on crimes within the jurisdiction of the International Criminal Court, investigation and prosecution.

The organizational structure of the Office of the Prosecutor is analyzed. It was stated that the Office of the Prosecutor of the International Criminal Court, headed by the Prosecutor, is the organ of the International Criminal Court, which has the following organizational structure: Executive Committee, Divisions (Jurisdiction, Complementarity and Cooperation Division; Investigation Division and Prosecution Division), sections (Services Section and Section of Legal advisers) and the Support Sections and Gender and Children Unit. Their functions are investigated in detail.

The guarantees of independence of the Prosecutor of the International Criminal Court have been examined separately. All guarantees of independence of the

Prosecutor are divided into three groups: 1) the special order of his election; 2) particularities of removal from office and disqualification of the Prosecutor; 3) the privileges and immunities of the Prosecutor.

Particular attentions are paid to the procedural status of the Prosecutor of the International Criminal Court, in particular, the powers of the Prosecutor are separately examined at the stage of initiation of an investigation, investigation of a criminal case, preliminary criminal proceedings, trial, appeal proceedings, execution of sentence and revision.

Keywords: Prosecutor, side of the prosecution, International Criminal Court, Office of the Prosecutor, Rome Statute of the International Criminal Court.